

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nin İncelenmesi

Examining the Virtue-Value-Action Framework of the Türkiye Century Education Model

Adem ARSLAN

Received/Geliş: 30 Haziran 2025

Accepted/Kabul: 10 Eylül 2025

Published/Yayın: 11 Eylül 2025

Öz

Bu çalışma, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temelinde yer alan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'ni incelemektedir. Araştırma, bu çerçevenin eğitim programlarına entegrasyonu ve değerler eğitimi süreçlerindeki rolünü ele almıştır. EDE Çerçevesi, adalet, saygı ve sorumluluk gibi temel çatı değerleri merkeze alarak, bireylerin gelişim alanlarını desteklemeyi hedeflemektedir. Bu çerçeve, bireylerin erken yaşlardan itibaren değerleri içselleştirmesini ve bu değerleri toplumsal fayda sağlayacak şekilde eyleme dönüştürmesini teşvik etmektedir. Çalışmada, doküman incelemesi yöntemiyle, 2024 Maarif Modeli Ortak Metni ve Öğretmen Kılavuz Kitabı'nın 3. Modülü Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi analiz edilmiştir. Bulgular, EDE Çerçevesi'nin teorik temelleri ve uygulama boyutlarını ortaya koymuştur. EDE Çerçevesi'nde belirlenen değerler, eğitim sürecinde somut hedefler ve eylem adımlarıyla ilişkilendirilmiştir. Eğitim süreçlerinde kullanılan drama, rol oynama, eğitsel oyunlar gibi yöntemlerin, öğrencilerin değerleri somut bir şekilde anlamalarına ve yaşamlarında uygulamalarına olanak sağladığı belirtilmiştir. Bu çerçevede öğrenme ortamı; öğrencilerin fikirlerini açıklayabildiği, değerler üzerine düşündüğü ve kararlar alabildiği yapılarla zenginleştirilmelidir. Ancak, çerçevenin uygulanması sırasında öğretmen eğitimi ve materyal eksiklikleri gibi bazı zorlukların bulunduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin artırılması ve profesyonel gelişim fırsatlarının sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Sonuç olarak, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nin eğitim sistemine entegrasyonunun güçlendirilmesi, Türkiye'nin eğitim politikasına önemli bir katkı sağlayacak ve eğitimde daha etkili ve sürdürülebilir bir değerler eğitimi uygulamasının önünü açacaktır.

Anahtar Kelimeler: Erdem, Değer, Eylem, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli.

Examining the Virtue-Value-Action Framework of the Türkiye Century Education Model

Abstract

This study examines the Virtue-Value-Action Framework, which is the basis of the 2024 century Maarif Model. The research has discussed the role of this framework in educational programs and its role in values education processes. The framework centers on core values such as justice, respect, and responsibility, such as the basic roof values by centering, aims to support the developmental areas of individuals. This framework encourages individuals to internalize values from an early age and turn these values into action in a way that will provide social benefit. In the study, the document examination method, the 2024 Maarif Model Common Text and Teacher Guide Book (Module 3).

Sorumlu Yazar Adem ARSLAN

 ademarslan@gumushane.edu.tr

Atıf/Citation: Arslan, A. (2025). TYMM Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nin İncelenmesi *Temel Eğitim*, 7(27), 106-121. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.1758139>

The findings have revealed the theoretical foundations and application dimensions of the EDE Framework. The values determined in the EDE Framework are associated with concrete goals and action steps in the education process. It is stated that methods such as drama, role playing and educational games used in education processes enable students to understand the values in a concrete way and apply them in their lives. In this context, the learning environment; It should be enriched with structures where students can explain their ideas, think about values and make decisions. However, it was found that there were some difficulties such as teacher education and material deficiencies during the implementation of the frame. In this context, it is emphasized that in-service trainings for teachers should be increased and professional development opportunities should be provided. As a result, the strengthening of the integration of the Virtue-Value-Action Framework into the education system will make a significant contribution to Turkey's education policy and pave the way for a more effective and sustainable values education in education.

Keywords: Virtue, Value, Action, Türkiye Century Education Model.

Giriş

Eğitim, bireyin topluma uyum sağlaması, toplumsal normları anlamlandırması ve bu normlar temelinde kendine özgü bir kimlik geliştirmesi için vazgeçilmez bir süreçtir. Bu süreç, bireyi yalnızca akademik bilgi ile donatmakla kalmayıp, aynı zamanda sosyal, duygusal ve ahlaki açıdan da desteklemelidir (Dewey, 1916/2004). Modern eğitim yaklaşımları, bireyin bilgi ve beceri kazanmasının ötesinde, değerleri içselleştirerek topluma erdemli bir biçimde hizmet etmesini ve değer odaklı kararlar almasını amaçlamaktadır (Noddings, 2013).

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM), eğitimi erdem, değer ve eylem ekseninde yeniden yapılandırmayı hedefleyen bütüncül bir eğitim anlayışını temsil etmektedir. Model, “Köklerden Geleceğe” ilkesiyle geçmiş ile bağ kurarken, insanlığın geleceğine dair vizyon sunmayı amaçlamaktadır (MEB, 2024). Bu modelin merkezinde yer alan Erdem-Değer-Eylem (EDE) Çerçevesi, Türk eğitim sisteminde giderek artan değerler eğitiminin kuramsal temelini oluşturmaktadır. Çerçeveye göre erdemlere ulaşmanın yolu değerlerden geçmekte; değerler ise bireyin davranışları ve eylemleri aracılığıyla gözlemlenebilir hâle gelmektedir. Nihai hedef olarak “Huzurlu Aile ve Toplum” ile “Yaşanabilir Çevrede Huzurlu İnsan” anlayışı benimsenmektedir. Böylece, erdemli bireyin hem kendisine hem de topluma karşı sorumluluk üstlenmesi vurgulanmaktadır (Lickona, 1992; Ryan & Bohlin, 1999; Üzümcü & Abanoz, 2024; MEB, 2024).

TYMM'nin bu yaklaşımı, eğitim süreçlerini yalnızca akademik başarıya değil, bireyin çok boyutlu gelişimine odaklanacak şekilde dönüştürme gerekliliğine işaret etmektedir (Ceylan, 2025; MEB, 2024; Önder, 2024; Öngören & Yılmaz, 2024). Bu bütüncül anlayış, bireylerin toplumsal yapıya anlamlı katkılar sunarken kendi değerlerini de içselleştirmelerine olanak tanır. Özellikle Aristoteles'in etik anlayışından esinle, erdem ve eylemin ayrılmaz bir bütün olduğu kabul edilmektedir (Aristoteles, 1998). Bu yönelim, bireysel gelişimin yanı sıra toplumsal uyumu ve sürdürülebilir bir değer sistemini de hedeflemektedir (Arslan & Ulaş, 2022; Kohlberg, 1984; Seligman, 2011).

EDE Çerçevesi üç boyuttan oluşmaktadır: erdem, kişiliğin güçlü yanlarını ifade eden ahlaki özelliklerdir (örn. ahlaklı, bilge, cesaretli, estetik, merhametli, sorgulayıcı, vatansever); değer, bireyin toplumsal normları ve anlam dünyasını içselleştirmesini sağlar; eylem ise bu değerlerin toplumsal fayda üreten davranışlara dönüşmesini ifade eder (MEB, 2024). Bu üçlü yapı, değerlerin yalnızca teorik değil, aynı zamanda pratik

boyutuyla da öğrencilerin yaşamında görünür olmasına zemin hazırlar.

Çerçevenin etkin bir şekilde uygulanması, bireylerin yalnızca kendi yaşamlarına değil, toplumun refahına yönelik sorumluluklar üstlenmelerine katkıda bulunmaktadır. Eğitim kurumlarının bu yaklaşımı benimsemesi, öğrencilerin etik karar alma becerilerini geliştirmekte ve onları toplumsal sorunlara duyarlı bireyler hâline getirmektedir (Aktepe & Tahiroğlu, 2016; Yurdakal, 2024; Yıldırım & Çalışkan, 2024). Son araştırmalar, değer temelli programların öğrencilerin problem çözme, iş birliği ve empati becerilerini desteklediğini ortaya koymaktadır (Yiğitce & Şentürk, 2024; Gürek & Akça, 2022; Direk & Batmaz, 2024; Ersoy, 2018; Efe, 2024). Ayrıca EDE Çerçevesi'nin, öğrencilerde “etik liderlik” gibi yeni becerilerin gelişmesine imkân tanıdığı vurgulanmaktadır (DEM, 2024).

Bu bağlamda, EDE Çerçevesi yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplumsal ve evrensel sorumlulukların da içselleştirilmesine hizmet eden bir yapı sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bağlamında EDE Çerçevesi'nin içerik ve yapı bakımından sistematik olarak analiz edilmesidir. Özellikle EDE'nin öğrencilerin empati, etik liderlik ve iş birliği gibi sosyal becerilerini nasıl geliştirdiği ele alınacak; elde edilecek bulguların gelecekte uygulanacak değer temelli eğitim politikalarına ışık tutması beklenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında yapılandırılan Erdem-Değer-Eylem (EDE) Çerçevesi'nin içerik ve yapı özelliklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. EDE Çerçevesi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni'nde nasıl yapılandırılmıştır? Çerçevede belirlenen çatı değerler nelerdir?
2. EDE Çerçevesi'nin hedefleri hangi değerlerle ilişkilendirilmektedir?
3. Çerçevede tanımlanan değerler ve eylemlerin alt bileşenleri nelerdir?
4. EDE Çerçevesi'nde hangi yaklaşım ve yöntemler önerilmektedir?
5. Bu çerçevede öngörülen değerler, öğrencilerin sosyal, duygusal, ahlaki ve zihinsel gelişimlerine nasıl katkı sağlamaktadır?
6. TYMM'de değer aktarımını güçlendiren öğrenme ortamlarının özellikleri nelerdir?
7. TYMM'de değerlerin izlenmesi ve geri bildirim mekanizmaları nasıl yapılandırılmıştır?

Yöntem

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, belirli bir konuya ilişkin mevcut belgelerin sistematik biçimde analiz edilmesini sağlayarak, çalışılan yapının kapsamlı ve derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlar (Best & Kahn, 2017). Araştırmanın amacı doğrultusunda, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2024 yılında yayımlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) Öğretim Programları Ortak Metni temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Araştırma Deseni

Çalışma, betimsel araştırma deseni çerçevesinde yapılandırılmıştır. Bu doğrultuda, 2024 TYMM Ortak Metni, Erdem-Değer-Eylem (EDE) Çerçevesi bağlamında incelenmiştir.

Doküman incelemesi, yazılı kaynaklardan elde edilen verilerin anlamlandırılmasını ve mevcut durumun açıklanmasını hedefleyen nitel bir yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Veri Kaynakları

Araştırmanın temel veri kaynağını, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan TYMM Öğretim Programları Ortak Metni ile Öğretmen Kılavuz Kitabı'nın 3. Modülü: Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi oluşturmaktadır (MEB, 2024). Belgeler, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın resmî web sitesi üzerinden temin edilmiştir (<https://mufredat.meb.gov.tr>). Kaynakların resmî ve güncel olması, araştırmanın güvenilirliğini sağlamıştır.

Örnekleme Yöntemi

Dokümanların seçiminde, nitel araştırmalarda sık kullanılan amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, önceden belirlenen kriterleri karşılayan durumların derinlemesine incelenmesine imkân tanır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu çalışmada ölçüt, EDE Çerçevesi ile doğrudan ilişkili içerikler barındıran 2024 TYMM Ortak Metni olmuştur. Bu yaklaşım, çerçevenin eğitim sistemine entegrasyonu ve uygulama süreçlerine ilişkin zengin ve odaklanmış veriye ulaşılmasını sağlamıştır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılan belgeler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanmış ve 2024 yılı itibarıyla yürürlüğe konmuş dokümanlardır. Doküman inceleme süreci, araştırılan konuyla ilgili yazılı materyallerin sistematik biçimde analiz edilmesini kapsamaktadır. Eğitim araştırmalarında bu yöntem; ders kitapları, müfredat yönergeleri ve politika belgeleri gibi kaynakların incelenmesi yoluyla eğitim sistemine ilişkin kapsamlı bilgi sunar (Best & Kahn, 2017). Bu kapsamda yapılan inceleme, EDE Çerçevesi'nin hem yapısal özelliklerinin hem de eğitimdeki uygulamasının anlaşılmasına katkı sağlamıştır.

Veri Analizi

Elde edilen veriler, betimsel analiz ve içerik analizi teknikleriyle çözümlenmiştir. Betimsel analizde, veriler önceden belirlenen temalar çerçevesinde özetlenmiş, doğrudan alıntılarla desteklenerek yorumlanmıştır. Bu yöntemle EDE Çerçevesi'nin temel unsurları sistematik biçimde ortaya konmuştur. İçerik analizinde ise belgeler, kodlama, kategori oluşturma, tema geliştirme adımları izlenerek incelenmiştir. Kodlama sürecinde çatı değerler, alt bileşenler, pedagojik yaklaşımlar ve uygulama süreçleri belirlenmiş; benzer kodlar birleştirilerek kategorilere dönüştürülmüştür. Ardından bu kategoriler, EDE Çerçevesi bağlamında temalar hâlinde yapılandırılmıştır. Analiz sürecinde hem temaların sıklığı (nicel boyut) hem de bağlamsal anlamı (nitel boyut) dikkate alınmıştır. Analiz, EDE Çerçevesi'nin teorik temelleri ile uygulama boyutları arasındaki ilişkiyi ortaya koymuş ve çerçevenin eğitim sistemine entegrasyonuna dair kapsamlı bir anlayış geliştirilmesine katkı sağlamıştır (Yıldırım & Şimşek, 2018; Sönmez & Alacapınar, 2013).

Bulgular

Bu bölümde, araştırma soruları doğrultusunda elde edilen bulgular tematik başlıklar altında ele alınmıştır.

1. 2024 Maarif Modeli Ortak Metni’nde EDE Çerçevesi nasıl yapılandırılmıştır?

Araştırmamanın ilk sorusu kapsamında, EDE Çerçevesi’nde hangi değerlerin “çatı değer” olarak tanımlandığı incelenmiştir. Ortak Metin’de adalet, saygı ve sorumluluk öne çıkan temel değerler olarak belirlenmiştir. Bu değerler, modelin merkezinde yer almakta ve diğer tüm erdem ve eylemlerin üzerine inşa edildiği ana çerçeveyi oluşturmaktadır.

Tablo 1 EDE Çerçevesi’nde Çatı Değerler (MEB, 2024)

Çatı Değerler	f
Adalet	1
Saygı	1
Sorumluluk	1

Tablo 1’de görüldüğü üzere, EDE Çerçevesi üç temel çatı değer üzerine yapılandırılmıştır: adalet, saygı ve sorumluluk. Frekans değerlerinin eşit olması, Ortak Metin’de bu kavramların aynı derecede önem atfedilerek bütüncül bir anlayışla ele alındığını göstermektedir.

2. EDE Çerçevesi’nin hedefleri hangi değerlerle ilişkilendirilmiştir?

Araştırmamanın ikinci sorusu kapsamında, EDE Çerçevesi’nde belirlenen hedeflerin hangi değerlerle ilişkilendirildiği incelenmiştir. Bulgular, üç temel hedef doğrultusunda değerlerin farklı boyutlarda ele alındığını göstermektedir.

Tablo 2 EDE Çerçevesi’nde Hedef ve Değer İlişkisi (MEB, 2024)

Hedefler	Değerler	f
Huzurlu İnsan	Sabır	6
	Tasarruf	
	Çalışkanlık	
	Mütevazilik	
	Mahremiyet	
	Sağlıklı Yaşam	
Huzurlu Aile ve Toplum	Sevgi	7
	Dostluk	
	Dürüstlük	
	Aile bütünlüğü	
	Yardımseverlik	
	Vatanseverlik	
Yaşanabilir Çevre	Özgürlük	4
	Duyarlılık	
	Merhamet	
	Estetik	
	Temizlik	

Tablo 2’ye göre, EDE Çerçevesi’nde üç temel hedef doğrultusunda toplam 17 değer tanımlanmıştır. “Huzurlu İnsan” temasında bireyin kişisel erdemlerini geliştirmeye yönelik değerler (sabır, çalışkanlık, sağlıklı yaşam...) öne çıkarken; “Huzurlu Aile ve Toplum” temasında toplumsal uyum ve bütünlüğü destekleyen değerler (sevgi,

dürüstlük, vatanseverlik...) vurgulanmaktadır. “Yaşanabilir Çevre” teması ise çevre bilincini ve estetik duyarlılığı ön plana çıkaran değerlerle yapılandırılmıştır.

3. Çerçeve tanımlanan değerler ve eylemlerin alt bileşenleri nelerdir?

Araştırmanın üçüncü sorusu kapsamında, EDE Çerçevesi’nde yer alan değerlerin hangi eylem bileşenleriyle ilişkilendirildiği analiz edilmiştir. Bulgular, her bir değer için somut davranışlarla desteklendiğini göstermektedir.

Tablo 3 EDE Çerçevesi’nde Değerler ve Eylemlerin Alt Bileşenleri (MEB, 2024)

Değer	Eylem Bileşenleri	f
Adalet	Hak ve özgürlüklerini bilmek ve korumak, Hakkaniyetli davranmak, Ölçülü ve dengeli olmak, Liyakate önem vermek	4
Aile Bütünlüğü	Aile birliğine önem vermek, Aile içi dayanışma göstermek, Aile içi iletişimi güçlendirmek, Aile içi sorumlulukları yerine getirmek	4
Çalışkanlık	Azimli olmak, Planlı olmak, Araştırmacı ve sorgulayıcı olmak, Çalışmalarda aktif rol almak	4
Dostluk	Arkadaşlarına destek olmak, Arkadaşları ile etkili iletişim kurmak, Güvene dayalı ilişkiler kurmak, Arkadaşlarını ve onlarla vakit geçirmeyi önemsemek, 5 Farklı kültürlerle bağ kurmak	5
Duyarlılık	İnsana ve topluma değer vermek, Çevreye ve canlılara değer vermek, Afet bilincine sahip olmak	3
Estetik	Duyusal derinliği anlama, Üretkenliği ve ruhsal gelişimi desteklemek, Sanatsal ve görsel zevkleri hayatın bir parçası hâline getirmek	3
Mahremiyet	Kişisel özgürlük alanını korumak, Kişisel bilgilerin gizliliğini korumak, Aile içi ilişkilerde özel alanı dikkate almak, Sosyal ilişkilerde kişisel alanları korumak	4
Merhamet	Vicdanlı olmak, Şefkatli olmak, İnsanı ve doğayı sevmek	3
Mütevazilik	Kendini tanımak, Gösteriş ve övünmekten kaçınmak, İnsan ilişkilerinde yapıcı olmak	3
Özgürlük	Cesaretli ve girişimci olmak, Kararlı olmak, Kişisel ve toplumsal haklara saygı göstermek	3
Sabır	Olumlu bakış açısına sahip olmak, Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak, İstikrarlı olmak	3
Sağlıklı Yaşam	Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmek, Sosyal ve sportif etkinliklere katılmak, Bağımlılıktan kaçınmak ve bağımlılıkla mücadele etmek, İnsan sağlığını önemsemek	4
Saygı	Nezaketli olmak, Kendisine saygı duymak, Çevresine, millî ve manevî değerlerine saygı duymak	3
Sevgi	Anlayışlı ve barışçıl olmak, Vefalı olmak, Sadakatli olmak, Özverili olmak, Misafirperverlik	5
Sorumluluk	Kendine karşı görevlerini yerine getirmek, Topluma karşı görevlerini yerine getirmek, Görev bilincine sahip olmak	3

Değer	Eylem Bileşenleri	f
Tasarruf	Bilinçli tüketici olmak, İsraftan kaçınmak, Sahip olduklarının değerini bilmek	3
Temizlik	Kişisel temizlik ve bakımına önem vermek, Yaşadığı ortamın temizliğine dikkat etmek, Çevresel temizliğe ve sürdürülebilirliğe önem vermek	3
Vatanseverlik	Millî bilinç sahibi olmak, Millî kimliğini tanımak, Ülke varlıklarına sahip çıkmak, Bağımsızlığı korumak	3
Yardımseverlik	Cömert olmak, Dayanışma ve fedakârlık göstermek, İyiliksever olmak, Göñüllü olmak	4

Tablo 3'te Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi kapsamında ele alınan değerler ile bunlara ilişkin eylem bileşenleri detaylandırılmaktadır. Adalet değeri (f:4); aile bütünlüğü (f:4); çalışkanlık (f:4); dostluk (f:5); duyarlılık (f:3); estetik (f:3); mahremiyet (f:4); merhamet (f:3); mütevizilik (f:3); özgürlük (f:3); sabır (f:3); sağlıklı yaşam (f:4); saygı (f:3); sevgi (f:5); sorumluluk (f:3); tasarruf (f:3); temizlik (f:3); vatanseverlik (f:3); yardımseverlik (f:4) eylem bileşenleri ile temsil edilmiştir.

4. EDE Çerçevesi'nde hangi yaklaşım ve yöntemler önerilmektedir?

EDE Çerçevesi yalnızca değerlerin tanımlanmasını değil, aynı zamanda bu değerlerin öğrenciler tarafından içselleştirilmesini ve davranışa dönüştürülmesini hedeflemektedir. Bu amaç doğrultusunda, öğretim sürecinde çeşitli yöntem ve yaklaşımlar önerilmektedir.

Tablo 4 EDE Çerçevesinde Kullanılan Yaklaşım ve Yöntemler

Kategori	Yaklaşım / Yöntemler
Değer Eğitimi Yaklaşımları	Değer telkini, Davranış değiştirme, Gözlem yoluyla öğrenme, Değer belirginleştirme, Değer analizi yaklaşımı, Ahlaki muhakeme/ikilem, Eylem odaklı öğrenme, Karakter eğitimi
Etkileşimli Yöntemler	Tartışma, Soru-Cevap, Rol oynama, Drama, Örnek olay
Deneyimsel Yöntemler	Gezi-gözlem, İş birlikli öğrenme, Yapararak yaşayarak öğrenme, Eğitsel oyun, Proje tabanlı öğrenme
Görsel-İşitsel Yöntemler	Görsel materyal analizi, Film yorumlama

Tablo 4'e göre, EDE Çerçevesi farklı kategorilerde yöntemler önermektedir. Değer telkini, davranış değiştirme ve karakter eğitimi gibi yöntemler, doğrudan değer aktarımına yönelik geleneksel yaklaşımları temsil etmektedir. Buna karşılık, drama, rol oynama, örnek olay ve tartışma gibi etkileşimli yöntemler, öğrencilerin değerleri deneyimleyerek ve farklı bakış açıları geliştirerek içselleştirmelerini sağlamaktadır. Gezi-gözlem, proje tabanlı öğrenme, eğitsel oyun gibi deneyimsel yöntemler ise öğrencilerin gerçek yaşamla bağlantı kurarak değerleri somutlaştırmalarına imkân tanımaktadır. Ayrıca film yorumlama ve görsel materyallerin kullanımı, değerlerin medya ve kültürel bağlamda ele alınmasına katkı sunmaktadır.

5. Bu çerçevede öngörülen değerler, öğrencilerin sosyal, duygusal, ahlaki ve zihinsel gelişimlerine nasıl katkı sağlamaktadır?

TYMM, eğitimi yalnızca bilişsel bir süreç olarak değil; öğrencinin duygusal, sosyal, ahlaki ve zihinsel gelişimini birlikte ele alan bütüncül bir yapı olarak tasarlanmaktadır. Bu yaklaşım, değerlerin birey üzerindeki etkilerini çok boyutlu bir çerçevede tanımlamaktadır.

Tablo 5 Değerlerin Öğrenci Gelişimine Etkileri

Gelişim Alanı	Değerle İlişkisi	Ortak Metin Vurgusu
Duygusal Gelişim	Merhamet, empati, sabır	"....iç dünyayı şekillendiren özellikler barındırmaktadır"
Sosyal Gelişim	Saygı, adalet, iş birliği	"...insanın hem kendisi hem de çevresiyle ilişkilerinde duygu, düşünce ve davranışlarını biçimlendirir."
Ahlaki Gelişim	Doğruluk, sorumluluk, erdem	"...ahlaklı ve erdemli bir kişilik yapısı kazanmasına ve böylece tekâmülüne hizmet eder."
Zihinsel Gelişim	Hikmet, sorgulama, anlamlandırma	"...kişinin varoluşsal olarak anlam kazanmasına."

Tablo 5'e göre TYMM, eğitimi yalnızca bilişsel süreçlerle sınırlı görmemekte; insanın bütüncül gelişimini hedeflemektedir. Duygusal gelişimde merhamet, empati ve sabır; sosyal gelişimde saygı, adalet ve iş birliği; ahlaki gelişimde doğruluk, sorumluluk ve erdem temel değerler olarak öne çıkmaktadır. Zihinsel gelişim ise hikmet, sorgulama ve anlamlandırma ile desteklenmektedir. Bu yapı, değerlerin öğrencinin yalnızca ahlaki yönünü değil; duygusal, sosyal ve zihinsel boyutlarını da kapsayan bütüncül bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

6. TYMM'de değer aktarımını güçlendiren öğrenme ortamlarının özellikleri nelerdir?

Tablo 6 TYMM'de Değer Aktarımını Güçlendiren Öğrenme Ortamı Özellikleri

Öğrenme Ortamı Özelliği	Tanım	TYMM Vurgusu
Güvenli ve destekleyici ortam	Öğrencinin kendini değerli hissettiği, duygusal güvenliğin sağlandığı sınıf iklimi	"olumlu bir sınıf iklimi içinde, anlamlı bağlamlar ve çok yönlü etkileşimleri içeren bir ortamda gerçekleştiği"
Katılımı teşvik eden yapı	Öğrencilerin sürece aktif katıldığı, değerleri yaşayarak öğrenebileceği ortamlar	"öğrenme-öğretme yaşantılarının; öğrencinin aktif ve çevresiyle etkileşim içinde olduğu, öğrenme sorumluluğunu aldığı öğrenme yaklaşımları etrafında şekillendiği"
Anlamlı öğrenme bağlamı	Öğrencinin kendi yaşamı ve toplumsal gerçeklik ile ilişkilendirebildiği durumlar	"bilginin öğrenciler için anlamlı hâle getirilmesi ve belirli bir bağlam içinde ele alınması amacıyla dersin özelliğine göre üniteler, temalar ya da öğrenme alanları belirlendiği"

İş birlikli öğrenme	Değişik fikirlerin ve değerlerin karşılıklı etkileşim içinde işlendiği ortam	“iş birliği, değerlerin birlikte yaşanmasını öğretir.”
---------------------	--	--

Tablo 6’ya göre Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde (TYMM) değer aktarımını güçlendiren öğrenme ortamlarının dört temel özellik etrafında yapılandırıldığını göstermektedir. İlk olarak, güvenli ve destekleyici sınıf iklimi, öğrencilerin duygusal güvenlik ve aidiyet duygusu içerisinde sürece katılımını sağlayarak değerlerin aktarımı için uygun bir zemin oluşturmaktadır. İkinci olarak, katılımı teşvik eden yapılar, öğrencilerin öğrenme sorumluluğu üstlenmelerine, sürece aktif biçimde katılmalarına ve değerleri yaşayarak öğrenmelerine imkân tanımaktadır. Üçüncü olarak, anlamlı öğrenme bağlamları, bilgilerin öğrencilerin yaşamları ve toplumsal gerçekliklerle ilişkilendirilmesi yoluyla değerlerin içselleştirilmesini desteklemektedir. Son olarak, iş birlikli öğrenme, farklı bakış açılarının paylaşılması ve ortak yaşantıların inşa edilmesiyle değerlerin toplumsal boyutta benimsenmesine katkı sunmaktadır. Bu bulgular, TYMM’nin değer aktarımını yalnızca bilişsel düzeyde bilgi edinimi olarak değil, aynı zamanda bütüncül ve deneyimsel bir süreç olarak ele aldığını ortaya koymaktadır.

7.TYMM’de değerlerin izlenmesi ve geri bildirim mekanizmaları nasıl yapılandırılmıştır?

Tablo 7 TYMM’de Değerlerin İzlenmesi ve Geri Bildirim Mekanizmaları

İzleme Yöntemi	Örnek Uygulama	TYMM Yaklaşımı
Yansıtma günlükleri	Öğrencinin değerler üzerine yazdığı kişisel yazılar	İşsel sorgulama, değerın özümşenmesini sağlar.
Akran geri bildirim	Arkadaş davranışlarını değerlendirme	Topluluk içinde değer, paylaşım ve örneklelikle gelişir.
Gözlem formları	Öğretmenin davranış temelli izleme formları	Davranış, değerin görünür yüzüdür.
Performans görevleri	Yardım kampanyası planlama, çözüm önerileri sunma	Eylem, değerin kanıtıdır.

Tablo 7’ye göre TYMM, eğitimi yalnızca bilgi öğretimi olarak değil, erdemli insan yetiştirme süreci olarak tanımlamaktadır. Bu süreçte “değer eğitimi” kadar, değerlerin davranışa dönüşümünü izlemek ve geri bildirim sağlamak da büyük önem taşır. Bu anlayışla Ortak Metin, öğretmeni yalnızca bir bilgi aktarıcısı değil, öğrencinin değer gelişimini izleyen rehber olarak görmektedir. TYMM’ye göre öğretmen; gözlem, empati ve rehberlikle öğrencinin değerlerle kurduğu ilişkiyi fark eder ve destekler. Bu bağlamda, öğretmen gözlemleri öğrencinin karakter gelişimini izleme sürecinde en doğal ve etkili araçlardan biridir. Ortak Metin, öğrenmeyi toplumsal bir süreç olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle akran ilişkileri, değerlerin yaşanarak öğrenildiği bir alandır. Akran geri bildirim, öğrencinin başkalarının gözünden kendini görmesini ve öz değerlendirme becerisi gelişmesini sağlar. TYMM’nin kendiyile yüzleşebilen, iç disiplin geliştiren birey anlayışı çerçevesinde öz değerlendirme temel bir beceridir. Öğrencinin değerlerle ilişkisini içselleştirebilmesi için kendi davranışlarını

sorgulaması, farkındalık geliştirmesi önemlidir. Ortak Metin’deki “Vicdan, bireyin iç denetim mekanizmasıdır”, vurgusu, öz değerlendirmenin değer eğitimindeki önemine doğrudan işaret eder. Değerlerin izlenmesinde kullanılan bu araçlar, öğrencinin değerle ilişkili deneyimlerini belgeleyip düşünmesine imkân tanır. TYMM, eğitim sürecini sadece sınıf içinde değil, hayatın bütününe yayılan bir yolculuk olarak ele alır. Bu kapsamda, öğrencinin günlük ya da portfolyo gibi araçlarla kendi değer gelişimini kayıt altına alması, hem farkındalık hem de süreç takibi açısından önemlidir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bağlamında geliştirilen Erdem-Değer-Eylem (EDE) Çerçevesi’nin eğitim programlarına entegrasyonunu ve değerler eğitimi süreçlerindeki katkılarını incelemiştir. Bulgular, EDE Çerçevesi’nin eğitim programlarının merkezine adalet, saygı ve sorumluluk gibi temel çatı değerleri yerleştirdiğini ve bu değerlerin öğrencilerin bireysel, toplumsal ve ahlaki gelişimlerini desteklediğini göstermektedir (Köseoğlu & Şahin, 2024; Özer & Çam Aktaş, 2019; Taş, Şentürk & Şiraz, 2024; Yıldırım & Çalışkan, 2024). Çatı değerler, diğer tüm değerlerin dayanağını oluşturarak hem program içeriğine hem de uygulama süreçlerine yön vermektedir. Bu bağlamda, öğrencilerde ahlaki farkındalık oluşturmak için yapılandırılan etkinlikler, değerlerin yalnızca teorik düzeyde aktarılmasını değil; aynı zamanda günlük yaşamda somut eylemlerle içselleştirilmesini hedeflemektedir. Örneğin, adalet değeri kapsamında belirlenen “hak ve özgürlükleri korumak” eylem bileşeni, öğrencilerin toplumsal adalet anlayışının gelişimine katkı sunan stratejik bir hedef olarak öne çıkmaktadır. Böylece EDE Çerçevesi, değerlerin yalnızca kavramsal bilgi düzeyinde kalmayıp, uygulanabilir davranış biçimlerine dönüşmesini sağlamaktadır. Uzun vadede bu yaklaşım, öğrencilerin hem bireysel hem de toplumsal sorumluluk bilincini güçlendiren sürdürülebilir bir eğitim vizyonu sunmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilen Erdem-Değer-Eylem (EDE) Çerçevesi, değerleri eğitim-öğretim sürecinin odak noktası haline getirerek erdemli bireyler yetiştirmeyi hedefleyen kapsamlı bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Çerçevenin millî, manevi ve evrensel değerleri harmanlayan yapısı, uluslararası literatürde yer alan karakter eğitimi (Lickona, 1992) ve ahlaki gelişim kuramlarıyla (Kohlberg, 1984) paralellik göstermektedir. Bu durum, modelin hem yerel kültürel bağlamı hem de evrensel pedagojik ilkeleri dikkate alan bütüncül bir yönelim sunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, araştırmada ortaya çıkan bulgular, özellikle “eylem” boyutunda kavramsal netlik ve uygulama stratejilerinde bazı sınırlılıkların bulunduğunu göstermektedir. Literatürde de benzer eleştiriler görülmektedir; örneğin Arslan ve Elma (2022), değerler eğitiminin başarısının yalnızca teorik çerçevenin varlığına değil, uygulamadaki sürdürülebilirliğe bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla EDE Çerçevesi’nin başarısı, öğretmenlerin bu süreci nasıl yöneteceğine ve gerekli materyal desteğinin sağlanmasına bağlıdır.

EDE Çerçevesi’nin temel katkısı, değerleri yalnızca bilgi düzeyinde bırakmayıp bunları öğrencilerin günlük yaşamında uygulanabilir davranışlara dönüştürmesidir. Ancak bu dönüşümün gerçekleşebilmesi için öğretmenlerin yetkinliği, öğretim materyallerinin çeşitliliği ve uygulama süreçlerindeki esneklik kritik rol oynamaktadır. Bu nedenle, modelin gelecekteki başarısı için teorik çerçevenin yanı sıra uygulamaya dönük somut stratejilerin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Çalışkanlık, mahremiyet ve sorumluluk gibi değerlerin eylem bileşenleriyle desteklenmesi, öğrencilerin yalnızca akademik başarı değil, aynı zamanda sosyal-duygusal beceriler geliştirmelerine de katkı sunmaktadır. Bu sonuç, Durlak vd. (2011) tarafından ortaya konan sosyal-duygusal öğrenme bulgularıyla da örtüşmektedir. Ayrıca mahremiyet gibi değerlerin öne çıkarılması, bireysel hak ve özgürlüklere duyarlılığın eğitim süreçlerinde giderek daha fazla önem kazandığını göstermektedir.

EDE Çerçevesi, 2024 TYMM’de değerler eğitiminin güçlendirilmesi amacıyla, teorik ve pratik düzeyde güçlü pedagojik stratejiler sunmaktadır. Çerçeve, öğrencilerin yalnızca bilişsel becerilerini değil, aynı zamanda duygusal zekâlarını geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, sosyal-duygusal öğrenme süreçlerinin etkin uygulanması, öğrencilerin empati kurabilme, kendi duygusal durumlarını tanıma ve toplumsal sorumluluk üstlenme becerilerini desteklemektedir. Literatürde de benzer şekilde, sosyal-duygusal öğrenmenin öğrencilerin hem akademik başarılarını hem de yaşam becerilerini geliştirdiği vurgulanmaktadır (Arslan & Çelikel, 2025; Durlak vd., 2011; Özer, 2024). Ayrıca, değerlerin somut eylem bileşenleriyle ilişkilendirilmesi, öğrencilerin bu kavramları yalnızca soyut bir bilgi olarak değil, günlük yaşamlarında uygulamaya dönük ve anlamlı birer davranış biçimi olarak içselleştirmelerini sağlamaktadır (Ateş, 2025; Esem, 2020; Avcı & Kayabaşı, 2018). Bu yaklaşım, değerler eğitiminin kalıcılığını artırmakta ve bireylerin toplumsal yaşamda daha bilinçli ve sorumlu roller üstlenmelerine zemin hazırlamaktadır.

EDE Çerçevesi’nde belirlenen değerler, eğitim sürecinde somut hedefler ve eylem adımlarıyla ilişkilendirilmiştir. Bu doğrultuda, saygı, sevgi ve merhamet gibi insani değerler ile vatanseverlik, tasarruf ve temizlik gibi toplumsal değerler, öğrencilerin sosyal yaşamda sergileyebilecekleri davranışlarla tanımlanmıştır. Örneğin, sevgi değeri anlayış, barışçıl tutum, sadakat ve özveri ile davranışlarla; saygı değeri ise çevreye, millî ve manevi değerlere duyulan saygı ile somutlaştırılmıştır. Bu değerlerin öğretim süreçlerine entegrasyonu, öğrencilerin yalnızca bireysel gelişimlerine değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluk bilincine de katkı sağlamaktadır. Böylece EDE Çerçevesi, bireysel ve toplumsal düzeyde erdemli davranışları teşvik eden bir eğitim anlayışı ortaya koymaktadır. Eğitimdeki bu değer odaklı yaklaşım, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin öğretim süreçlerinde sürdürülebilir ve anlamlı bir etki yaratmayı hedeflediğini göstermektedir.

Değer telkini, drama, rol oynama, eğitsel oyunlar ve proje tabanlı öğrenme, öğrencilerin değerleri anlamaları ve bu değerleri davranışlarına yansıtmaları için öne çıkan yöntemlerdir. Özellikle eğitsel oyunlar ve örnek olay incelemeleri, değerlerin somutlaştırılmasında ve öğrencilerin günlük yaşamla ilişki kurmalarında etkili araçlar olarak dikkat çekmektedir. Bu yöntemler, teorik bilgi ile pratik uygulama arasında bir köprü işlevi görerek öğrencilerin bireysel ve sosyal gelişimlerini desteklemektedir. Değer temelli öğrenme, öğrencilerin değerleri günlük yaşamlarında uygulayabilir hale gelmesini sağlarken; proje tabanlı öğrenme, eylem yoluyla öğrenme süreçlerini teşvik etmektedir. Oyun tabanlı öğrenme ise özellikle okul öncesi dönemde değerlerin doğal bir biçimde kazandırılmasına imkân tanımaktadır. Bu bulgular, EDE Çerçevesi’nin temel değerleri yalnızca teorik bir çerçeve olarak sunmakla kalmayıp, aynı zamanda öğrenme süreçlerine pedagojik yöntemler aracılığıyla etkin biçimde entegre ettiğini ortaya koymaktadır.

TYMM, değer eğitimine ilişkin bütüncül ve ilişkilendirici bir pedagojik yaklaşımı

yansıtmaktadır. Model, değerlerin yalnızca bilişsel düzeyde aktarılmasını değil, öğrencilerin bu değerleri yaşayarak öğrenmesini öncelikli hale getirmekte; öğretmeni ise yalnızca bilgi aktaran değil, aynı zamanda yaşantıyı kolaylaştıran ve ortam sağlayan bir rehber olarak konumlandırmaktadır. Böylece öğrenme ortamı, salt bilgi aktarımının yapıldığı bir alan olmaktan çıkarak, erdemli yaşamın pratiğe dönüştüğü bir mekâna dönüşmektedir. Nitekim Arslan ve Elma (2022) ile Şimşek (2020), öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda daha fazla bilgi ve beceri edinmelerinin kritik olduğunu vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, öğretmenlerin EDE Çerçevesi'ni etkili biçimde uygulayabilmeleri için hizmet içi eğitimlerin artırılması, öğretim materyallerinin çeşitlendirilmesi ve öğretmenlere yönelik profesyonel gelişim fırsatlarının sunulması büyük önem taşımaktadır. Bu tür düzenlemeler, öğretmenlerin EDE Çerçevesi'ni daha etkin kullanmalarına ve değerler eğitimi öğrencilerle daha verimli biçimde entegre etmelerine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, değerler öğrenci gelişiminde birbirinden kopuk alanlar değil; birbirini besleyen bütüncül boyutlar olarak ele alınmaktadır. Öğrencinin ahlaki sağlamlığı, duygusal farkındalığını; sosyal becerileri, zihinsel açıklığını güçlendirmektedir. TYMM de bu bütünsel yapının ancak değer temelli bir eğitimle mümkün olabileceğini savunmaktadır (Berk & Özer, 2024; Doğan & Aşlamacı, 2025).

Bu araştırma, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilen Erdem-Değer-Eylem (EDE) Çerçevesi'nin, eğitimde değerler temelli bir yaklaşımı güçlendirdiğini ve öğrencilerin hem bilişsel hem de duygusal gelişimlerine önemli katkılar sunduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim programlarında bu çerçevenin etkin biçimde uygulanması, öğrencilerin ahlaki ve toplumsal sorumluluklarını geliştirmelerine yardımcı olacak ve uzun vadede daha sağlıklı, sorumluluk sahibi bireylerin yetişmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, EDE Çerçevesi'nin sunduğu somut eylem bileşenleri, değerlerin yalnızca teorik düzeyde kalmayıp öğrencilerin günlük yaşamlarında içselleştirilmesini ve pratiğe dökülmesini kolaylaştırmaktadır. Bununla birlikte, öğretmen eğitimi ve rehberliği gibi uygulama aşamalarında karşılaşılan zorlukların aşılabilmesi için eğitim politikalarının daha güçlü destek sunması gerektiği görülmektedir. Özellikle öğretmenlerin değerler eğitimi konusundaki bilgi ve becerilerini geliştirecek hizmet içi eğitim programlarının artırılması, öğretim materyallerinin çeşitlendirilmesi ve profesyonel gelişim fırsatlarının sağlanması kritik önem taşımaktadır. EDE Çerçevesi'nin eğitim sistemine entegrasyonunun güçlendirilmesi, Türkiye'nin eğitim politikalarına stratejik bir katkı sağlayarak, değerler eğitiminin etkili ve sürdürülebilir bir model olarak yerleşmesine zemin hazırlayacaktır.

Beyanlar

Etik Kurul İzin Bilgisi: Etik kurul gerektirmemektedir.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Yazar Katkısı: Tek yazar tarafından yürütülmüştür.

Yayın Onayı: Bütün haklarımı temel eğitim dergisine devrettiğimi onaylarım. Makalede geçen ifade ve açıklamalar yazarlara aittir.

Finansman: Bu çalışmanın yürütülmesinde herhangi bir kurum veya kuruluşun fon kullanılmadı.

Kaynakça

Akpınar, B., Özer, B., Oral, B., ve Köksalan, B. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin program geliştirme ve felsefi düzlemde analizi. EKEV Akademi Dergisi, (99), 59-73.

- Alamdar, S. G., ve Ceylan, M. (2025). Çocuk Edebiyatı yapıtlarının Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi açısından incelenmesi. *Kırkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 223-260.
- Aristoteles. (1998). *Nicomachean ethics* (Çev. Ed. W. D. Ross). Oxford University Press.
- Arslan, A., ve Çelikel, S. (2025). Okul Öncesinden Hayat Bilgisi Dersine Erdem-Değer-Eylem. *Asya Studies*, 9(31), 89-106. <https://doi.org/10.31455/asya.1609975>
- Arslan, A., ve Elma, M. (2022). İlkokul öğrencilerinin değerlere bakış açılarının kök değerler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 20(44), 385-416. <https://doi.org/10.34234/ded.1129404>
- Arslan, A., ve Ulaş, A. H. (2022). Değer odaklı aile eğitim programının anne babalık becerilerine, aile iklimine ve değer odaklı yaşama etkisi. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 6(1), 88-109. <https://doi.org/10.38015/sbyy.1097582>
- Ateş, H. (2025). Cumhuriyetten günümüze ilkökul programları bağlamında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarına genel bakış. *The Journal of Academic Social Science*, 162(162), 89-116.
- Avcı, E. K., ve Kayabaşı, Z. E. K. (2018). Hayat bilgisi dersi öğretim programlarının amaçlarındaki değerlerin içerik analizi (1936-2018). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 16(35), 27-56.
- Berk, Ş., ve Özer, B. (2024). "Türkiye Yüzyılı" Maarif Modeli (TYMM) Öğretim programlarına ilişkin düşünceler. *Journal of History School*, 73, 3241-3256.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2017). Eğitim araştırmalarına giriş: Tanımlar, araştırma problemi, öneriler ve rapor yazma (S. Sidekli, Çev.) (O. Köksal, Çev. Ed.). *Eğitimde araştırma yöntemleri*, 17-48.
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL). (2020). What is SEL? CASEL. <https://casel.org> 24.10.2024 tarihinde erişildi.
- Ceylan, T. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli DKAB öğretim programlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlahiyat Tetkikleri Dergisi*, (63), 1-16. <https://doi.org/10.29288/ilted.1598481>
- DEM. (2024). "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" değerlendirme ve öneriler. *Değerler Eğitimi Merkezi*.
- Dewey, J. (2004). *Democracy and education*. Dover Publications. (Original work published 1916)
- Direk, İ. N., ve Batmaz, O. (2024). Okul öncesi eğitim programlarına bir bakış: 2013 ve 2024 programlarının karşılaştırılması. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 15, 866-880. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1442767>
- Doğan, S., ve Aşlamacı, İ. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin değer eğitimi açısından analizi. *Çukurova Araştırmaları*, 11(1), 72-90. <http://dx.doi.org/10.29228/cukar.80525>
- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405-432. <https://doi.org/10.1111/j.14678624.2010.01564.x>
- Efe, M. E. (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli: Eğitimde kültürel değerler ve dijitalleşme perspektifi. *Route Educational & Social Science Journal*, 11(6), 213-224.
- Elias, M. J., Zins, J. E., Weissberg, R. P., Frey, K. S., Greenberg, M. T., Haynes, N. M., ... & Shriver, T. P. (1997). *Promoting social and emotional learning: Guidelines for educators*. ASCD.
- Ersoy, E. (2018). Sosyolojide değerler ve değer araştırmaları. *Journal of International Social Research*, 11(56). <https://doi.org/10.17719/jisr.20185639009>
- Ertek Eroğlu, B., Eker, Z., ve Eker, C. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli okul öncesi eğitim programının hassas beceriler açısından incelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 24(2).
- Esemen, A. (2020). Hayat bilgisi öğretim programı kazanımlarının kök değerler ile ilişkisinin değerlendirilmesi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 16-29. <https://doi.org/10.46762/mamulebd.741720>
- Gürek, M., ve Akça, B. K. (2024). İlköğretim Çağında Sosyal ve Duygusal Öğrenme Becerilerinin Gelişiminde Okulların Rolü. *Social Mentality And Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)*, 8(60), 1127-1132. <https://doi.org/10.29228/Smryj.63018>
- Güneş, G., ve Yıldırım, Y. (2024). 2018 ve 2024 hayat bilgisi dersi öğretim programlarının değerler eğitimi açısından incelenmesi: 2018 ve 2024 hayat bilgisi dersi öğretim programı. *International Journal of Education and Science Research*, 1(1), 66-84.
- Kohlberg, L. (1984). *Essays on moral development: Vol. 2. The psychology of moral development*. Harper & Row.
- Köseoğlu, E., ve Şahin, K. (2024). İlkokul hayat bilgisi dersi öğretim programlarının (2018-2024) karşılaştırmalı analizi. *Journal of Social Perspective Studies*, 1(2), 51-65. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13988232>
- Lickona, T. (1992). *Educating for character: How our schools can teach respect and responsibility*.

- Bantam Books.
- MEB. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Erdem, değer ve eylem çerçevesi. MEB. <https://tymm.meb.gov.tr/beceriler/erdem-deger-eylem-cercevesi>
- MEB. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Öğretim Programları Okuryazarlığı Öğretmen Kılavuz Kitabı 3. Modül Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi. MEB.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024). TYMM öğretim programları ortak metni. Millî Eğitim Bakanlığı. <https://tymm.meb.gov.tr>
- Noddings, N. (2013). Education and democracy in the 21st century. Teachers College.
- Önder. (2024). “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” değerlendirme raporu. Önder.
- Öngören, H., ve Yılmaz, A. (2024). Investigation of secondary school students’ social-emotional learning and friendship-making skills in terms of various variables. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1391617>
- Özer, B. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Öğretmen Kılavuz Kitabı, 3. Model Erdem Değer Eylem Çerçevesi.
- Ryan, K., & Bohlin, K. E. (1999). Building character in schools: Practical ways to bring moral instruction to life. Jossey-Bass.
- Seligman, M. E. P. (2011). Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being. Free.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2013). Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri. Anı.
- Taş, Ş., Şentürk, Ş. ve Şiraz, F. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) okul öncesi eğitim programının, program öğeleri açısından incelenmesi. Uluslararası Eğitimde Nitel Araştırmalarda Mükemmellik Arayışı Dergisi (UENAMAD), 3(2), 85-99.
- TEDMEM. (2024). “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” ortak metni ve taslak öğretim programlarına ilişkin değerlendirmeler. Türk Eğitim Derneği.
- Üzümcü, M., ve Abanoz, S. (2024). Program tasarımı yaklaşımları bağlamında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretim programı. Mevzu-Sosyal Bilimler Dergisi, 12, 795–826.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (12. baskı). Seçkin.
- Yıldırım, Y. (2024). Değer odaklı eğitimler ve değerler eğitimi. Y. Yıldırım (Ed.), Değer odaklı eğitimler içinde (ss. 1–23). Pegem Akademi.
- Yıldırım, Y., ve Çalışkan, A. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin 21. yüzyıl insan profili açısından değerlendirilmesi. Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 13(26), 204–220. <https://doi.org/10.55605/ejedus.1548121>
- Yigitce, A. N., ve Şentürk, Ş. (2024). Erdemli İnsan Algısı Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty, 43(1), 397–449. <https://doi.org/10.7822/omuefd.1334877>
- Yurdakal, İ. H. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: 2024 İlkokul Türkçe Dersi öğretim programının (1, 2, 3 ve 4. sınıflar) incelenmesi. Temel Eğitim, 24, 76–88.

Extended Abstract

Background

The Turkey Century Education Model aims to restructure education on the axis of virtue, value and action and to address the moral, social and emotional development of the individual with a holistic understanding. The Turkey Century Education Model expresses a holistic structure with many components of education. This orientation of the Turkey Century Education Model points to the necessity of transforming education processes in a way that focuses not only on academic success but also on the multidimensional development of the individual (Ceylan, 2025; MEB, 2024; Önder, 2024; Öngören and Yılmaz, 2024). The main purpose of this research is to systematically analyze the Virtue-Value-Action (EDE) Framework structured within the framework of the Turkey Century Education Model Common Text published by the Ministry of National Education in 2023 in terms of content and structure. In this context, the study aims to reveal the position of the EDE Framework in values education, the value system it is based on, how it conceptualizes the virtue-value-action relationship and how it integrates this relationship into educational programs. The study also analyzes the degree of integrity between the general philosophy of the Common Text and the EDE Framework, the extent to which this framework is

compatible with educational programs and what guidance it offers for practice. The findings aimed to be obtained are aimed at evaluating the functionality of the EDE Framework in education in the context of contributions to students' social-emotional development, moral education and character building. Finally, the study aims to develop strategic suggestions for the effective provision of values education, especially from an early age, thus providing theoretical and practical contributions to the educational policies targeted by the Türkiye Century Education Model.

Methodology

In this study, the document review method, one of the qualitative research approaches, was used. This method enables the systematic analysis of existing documents on a specific topic, allowing for a comprehensive and in-depth understanding of the structure under review. In line with the purpose of the research, the Common Text of the Turkish Century Maarif Model Curriculum published by the Ministry of National Education in 2024 was used as the main data source. The research was structured with a descriptive qualitative research model. In this direction, the 2024 TYMM Common Text was examined in detail in the context of the Virtue-Value-Action (EDE) Framework. Document review is a qualitative method that aims to make sense of the data obtained from written sources and explain the current situation (Yıldırım & Şimşek, 2018). Through this method, the theoretical foundations, structural features and integration of the EDE Framework into educational programs were analyzed. In this research, descriptive analysis and content analysis methods were used together to systematically analyze the data and answer the research questions. Descriptive analysis enables the findings to be considered in a broader context and allows the data to be conveyed in a striking way by including direct quotations (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Findings

The findings show that the EDE Framework places fundamental values such as justice, respect and responsibility at the center of educational programs and how these values contribute to the individual, social and moral development of students. This framework is an important component that forms the basis of the model and serves the purpose of raising "Competent and Virtuous People". The model adopts a holistic approach by adopting various principles and methods in teaching values. With the integration of the framework into educational programs, each value is explained in different dimensions and supported by relevant action components. Values do not represent disconnected areas in student development; they represent a whole that feeds each other. Rather than the transfer of values at a cognitive level, it emphasizes that the student learns them by living them, and that the teacher is a guide who does not only explain them, but also makes them live and provides an environment. Thus, the learning environment becomes not only a place where information is transferred; but also an area where virtuous life turns into practice.

Discussions, Conclusions, and Recommendations

As a result, this research reveals that the Virtue-Value-Action (EDE) Framework within the framework of the 2024 Turkey Century Education Model strengthens a values-based approach in education and makes significant contributions to both the cognitive and emotional development of students. The effective implementation of this framework in education programs will help students develop their moral and social responsibilities and contribute to the development of healthier, more responsible individuals in the long term. In addition, the EDE Framework facilitates the internalization and practice of values by providing concrete action components so that students can apply values in their daily lives. However, it can be said that education policies need to provide more support to overcome the difficulties encountered in implementation stages such as teacher education and guidance. In particular, it is important to increase in-service training programs that will enable teachers to gain more knowledge and skills in values education, to diversify teaching materials and to provide professional development opportunities. In this

context, strengthening the integration of the Virtue-Value-Action Framework into the education system will make a significant contribution to Turkey's education policy and pave the way for a more effective and sustainable application of values education in education.

Yazar ve Bağlantılar

Adem ARSLAN¹

Sorumlu yazar

ademarslan@gumushane.edu.tr

¹Çocuk Gelişimi Programı, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, Türkiye, e-mail, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7848-7395>